

ผลการฝึกงานเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานของนิสิตในรายวิชาฝึกงาน
ของสาขาวิชาธุรกิจและคอมพิวเตอร์ศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

The Effects of Practicum Working Experiences to Strengthen Students'
Self-Determination Behaviors in Practicum Course of Business and Computer
Education Major, Faculty of Education, Kasetsart University

เมธิณี วงศ์วานิช รัมภากาภรณ์* และอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ**

Methinee Wongwanich Rumpagaporn and Abhitsit Vejjajiva

* ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

**หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ และอดีตนายกรัฐมนตรีคนที่ 27 ของประเทศไทย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการฝึกงานเพื่อเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงานของนิสิตในรายวิชาฝึกงาน และเสนอแนะแนวทางการสร้างพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานให้แก่ นิสิตประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาธุรกิจและคอมพิวเตอร์ศึกษา ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคฤดูร้อนปีการศึกษา 2558 ในรายวิชาฝึกงาน (Practicum) รหัสวิชา 01179499 จำนวน 23 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ สมุดบันทึกการฝึกงาน ประกอบด้วย 1) ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของนิสิตฝึกงาน และ 2) บันทึกการเรียนรู้จากการฝึกงาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา ที่ใช้วิธีการวิเคราะห์แยกแยะ จัดลำดับ จัดกลุ่มและการเปรียบเทียบเชื่อมโยงสัมพันธ์การเรียนรู้ของนิสิตที่ได้รับจากการฝึกงานตลอด 2 เดือนของภาคฤดูร้อน ผลการวิจัยพบว่า นิสิตได้เรียนรู้ถึงคุณค่าและประโยชน์ของความมุ่งมั่น และตระหนักถึงความสำคัญของความมุ่งมั่นในการทำงาน และค้นพบคุณลักษณะและพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความมุ่งมั่นในการทำงานของนิสิตใน 4 พฤติกรรม ประกอบด้วย 1) พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความตั้งใจและความรับผิดชอบในการทำงาน 2) พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเพียรพยายามและความอดทนในการทำงาน 3) พฤติกรรมที่แสดงออกด้านการทุ่มเทและไม่ย่อท้อต่อปัญหาอุปสรรคในการทำงาน และ 4) พฤติกรรมที่แสดงออกด้านการเห็นคุณค่าในการพัฒนาและปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ ข้อเสนอแนะที่ได้จากข้อค้นพบการวิจัย คือ นิสิตควรนำคำสอนขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเรื่องอิทธิบาท 4 (ฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา) มาประยุกต์ใช้กับการทำงานเพื่อพัฒนาความมุ่งมั่นในการทำงานของตนเองต่อไป

คำสำคัญ: ฝึกงาน พฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงาน วิชาฝึกงาน

Abstracts

The purpose of this research was to study the effects of practicum working experiences to strengthen students' self-determination behaviours and guide to working practices for students' promoting self-determination behaviours. Research population were Twenty Three of Year 3 Students in Business and Computer Education, Vocational Education Department under Faculty of Education, Kasetsart University who registered to study in Practicum Subject (01179499) in Summer Semester in Academic Year 2015. Research instrument was Practicum Manual that was included data about 1) Students' Backgrounds and 2) Learning Records of Practicum Working Experiences. Data were analysed by using data analysis that were comprised of data analysing, ordering and grouping, and data linking of students about practicum. The research results were shown that students learned to understand benefits and limitations and to aware in the essentials of students' self-determination in four aspects, including 1) Attention and Working Responsibility, 2) Diligence and Tolerance, 3) Insistence, and 4) Self-Development. In Suggestion, students should apply 4 Iddhipada (Buddha's Teaching for Buddhist religion), Including 1) Passion and Self Understanding, 2) Insistence, 3) Attention, and 4) Self-Development in the path of working accomplishment.

Keywords: Practicum Working Experience, Self-Determination Behaviors, Practicum Course

ที่มาและความสำคัญ

กระทรวงศึกษาธิการได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการมีระเบียบวินัยในตนเองความรับผิดชอบและความมุ่งมั่นในการเรียนของผู้เรียนในทุกระดับทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับอาชีวศึกษาและระดับอุดมศึกษา โดยระบุพฤติกรรมและการแสดงออกเหล่านี้ว่าเป็นลักษณะที่พึงประสงค์ที่ควรปลูกฝังให้เด็กและเยาวชน จึงได้กำหนดแผนการศึกษาแห่งชาติให้มุ่งเน้นคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจสติปัญญา การมีความรู้ควบคู่คุณธรรมและดำรงรักษาวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ตลอดจนมีลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งด้านจิตใจและด้านคุณลักษณะและพฤติกรรมการแสดงออกได้แก่ มีวินัย มุ่งมั่นในการทำงาน รับผิดชอบ มีเหตุผล ซื่อสัตย์ และขยันหมั่นเพียร (Office of Education Council, 2010; Rumpagaporn, 2014)

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้ให้ความสำคัญในเรื่องการส่งเสริมและการพัฒนาตนเองของนิสิต และเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการเรียนและการทำงานของนิสิตทั้งในรูปแบบการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนทั้งวิชาในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ และในรูปแบบกิจกรรมเสริมหลักสูตรนอกห้องเรียน (กิจกรรมพัฒนานิสิตในคุณลักษณะที่พึงประสงค์) ควบคู่กันไป ดังนั้นทางหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจและคอมพิวเตอร์ศึกษา จึงได้กำหนดรายวิชาฝึกงาน (Practicum) รหัสวิชา 01179499 ให้นิสิตชั้นปีที่ 3 ได้ลงทะเบียนเรียน เพื่อเปิดโอกาสให้นิสิตได้เข้าฝึกปฏิบัติงานในสถานประกอบการหรือหน่วยงานราชการที่นิสิตสนใจ เพื่อพัฒนาทักษะความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ด้านธุรกิจและคอมพิวเตอร์ศึกษาในหน่วยงานต่าง ๆ และเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองของนิสิต เพื่อให้สามารถเรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น การปฏิบัติหน้าที่ที่ทำงานรวมถึงเปิดโลกทัศน์ทางวิชาชีพให้กับนิสิตในสาขาวิชาธุรกิจและคอมพิวเตอร์ศึกษาได้เป็นอย่างดี

ผู้วิจัยในฐานะผู้สอนหลักในรายวิชาฝึกงานประจำปีการศึกษา 2558 ภาคฤดูร้อน จึงมีความสนใจที่จะศึกษาผลจากการเข้ารับการฝึกปฏิบัติงานในองค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชนของนิสิตชั้นปีที่ 3 หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจและคอมพิวเตอร์ศึกษา เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานของนิสิต และเสนอแนะแนวทางในการสร้างพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานให้แก่นิสิต เพื่อให้เป็นไปตามปรัชญา ปณิธาน และอัตลักษณ์ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย

เกษตรศาสตร์ และสอดคล้องกับเป้าหมายและนโยบายของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (Education Service Division, Kasetsart University, 2015)

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาผลการฝึกงานในการเสริมสร้างพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานของนิสิต และเสนอแนะแนวทางการสร้างพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานให้แก่นิสิต

ประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินการวิจัย

1. เป็นแนวทางให้แก่ครูผู้สอนในรายวิชาฝึกงานหรือรายวิชาอื่นๆ นำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานให้แก่นิสิต
2. เป็นแนวทางให้แก่คณาจารย์ นิสิต และผู้สนใจ นำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงานให้แก่ตนเอง

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาธุรกิจและคอมพิวเตอร์ศึกษา ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคฤดูร้อน ปีการศึกษา 2558 ในรายวิชาฝึกงาน (Practicum) 01179499 จำนวน 23 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

พฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงาน หมายถึง คุณลักษณะที่นิสิตแสดงออกถึงความตั้งใจอย่างแน่วแน่ในการทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จตามเป้าหมาย โดยการทุ่มเทกำลังกายกำลังใจในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ให้สำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการทำงาน พฤติกรรมที่แสดงออกได้แก่ ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ในการทำงานอย่างเต็มกำลังและเต็มความสามารถ อุตุนและไม่ย่อท้อในการแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ และทุ่มเทแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคในการทำงานได้อย่างเหมาะสม มีความสนใจตั้งใจในการทำงาน ปรับปรุงและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เป็นต้น

วิธีการวิจัย

การศึกษาผลจากการฝึกประสบการณ์ในการทำงาน (ในรายวิชาฝึกงาน) ของนิสิตเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานในรายวิชาฝึกงานของนิสิตชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาธุรกิจและคอมพิวเตอร์ศึกษา ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ เป็นการวิจัยเชิง

สำรวจเพื่อศึกษาผลจากการฝึกประสบการณ์ในการทำงาน และเสนอแนะแนวทางการเสริมสร้างพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานให้แก่บัณฑิต

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ **สมุดบันทึกการฝึกงาน** ที่นิสิตได้รับในวันปฐมนิเทศก่อนการฝึกงาน ซึ่งงานปฐมนิเทศนิสิตฝึกงานได้ดำเนินการจัด โดยอาจารย์ผู้สอนประจำวิชาฝึกงานจำนวน 2 ท่าน คือ รองศาสตราจารย์ ดร.เมธินี วงศ์วานิช รัชมภากาภรณ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัทรวรรณ จีระพัฒนธนธรณ์โดยอาจารย์ทั้ง 2 ท่านได้ทำหน้าที่เป็นอาจารย์นิเทศการฝึกงานของนิสิต (นิเทศการฝึกงานเดือนละครั้ง) และมีการติดตามให้นิสิตดำเนินการกรอกข้อมูลเกี่ยวกับการฝึกงานให้ครบถ้วนสมบูรณ์ และให้นิสิตสะท้อนสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการฝึกงานในสถานประกอบการที่นิสิตทำงานอยู่ตลอด 10 สัปดาห์ หรือ ประมาณ 2 เดือน โดยรายละเอียดของสมุดบันทึกการฝึกงาน ประกอบด้วย 1) ข้อมูลพื้นฐานของนิสิตฝึกงาน 2) บันทึกการเรียนรู้จากการฝึกงานโดยมีผู้เชี่ยวชาญทางสาขาวิชาชีพและคอมพิวเตอร์ศึกษา และผู้เชี่ยวชาญทางสาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว ได้ดำเนินการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและความเหมาะสมของเนื้อหา (Content Validity) หลังจากการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย (สมุดบันทึกการฝึกงาน) และผู้วิจัยได้ดำเนินการแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้ว ทางผู้วิจัยก็แจกสมุดบันทึกการฝึกงานให้นิสิตครบทั้ง 23 คนในวันปฐมนิเทศการฝึกงาน เพื่อให้นิสิตไว้บันทึกประสบการณ์และการเรียนรู้และกรอกข้อมูลให้ครบถ้วน และนำมาส่งอาจารย์ผู้สอนและอาจารย์นิเทศประจำวิชาฝึกงานในสิ้นภาคเรียนภาคฤดูร้อน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยนี้ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยนิสิตกรอกข้อมูลในสมุดบันทึกฝึกงานให้ครบถ้วนในทุกหัวข้อของการบันทึกข้อมูล โดยในขณะที่ผู้วิจัยไปนิเทศการฝึกงานของนิสิตเดือนละครั้งก็จะมีการติดตามตรวจสอบ และสอบถามถึงรายละเอียดของการกรอกข้อมูล เพื่อให้มีการรายงานข้อมูลเป็นระยะๆ เพื่อให้เห็นพัฒนาการและความก้าวหน้าในการทำงานของนิสิตอย่างสม่ำเสมอเพื่อทราบปัญหาอุปสรรคต่างๆ ตลอดจนวิธีการแก้ไขปัญหานี้ที่นิสิตได้มีการรายงานและบันทึกไว้ในสมุดบันทึกการฝึกงาน ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์เพื่อสามารถป้องกัน แก้ไขปัญหาต่างๆได้ทันที่ โดยสมุดบันทึกการฝึกงานจะส่งให้อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักใน

รายวิชา คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เมธินี วงศ์วานิช รัชมภากาภรณ์ในวันสุดท้ายของการเรียนการสอนในภาคฤดูร้อน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลทั่วไปของนิสิตฝึกงาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าความถี่ (Frequency) ส่วนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการฝึกงานตลอด 10 สัปดาห์ ข้อมูลผลการฝึกงาน และข้อมูลการบันทึกการเรียนรู้จากการฝึกงาน ตลอดจนปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขปัญหาต่างๆ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการวิเคราะห์แยกแยะ จัดกลุ่ม เปรียบเทียบ และเชื่อมโยงสัมพันธ์การเรียนรู้ของนิสิตตลอดการฝึกงาน 2 เดือนตลอดภาคการศึกษา (ภาคฤดูร้อน) เพื่อให้เห็นพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานของนิสิต

ผลการวิจัย

ข้อมูลพื้นฐานของนิสิตในการศึกษาผลการฝึกงาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานของนิสิต โดยทำการศึกษาวิจัยกับนิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาธุรกิจและคอมพิวเตอร์ศึกษา ภาควิชาอาชีวศึกษา ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาฝึกงาน (Practicum) ภาคฤดูร้อนปีการศึกษา 2558 จำนวน 23 คน ที่นิสิตได้เข้าฝึกงานกับสถานประกอบการต่างๆ ทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน พบว่า นิสิตได้ทำการฝึกประสบการณ์ในการทำงานในองค์กรเหล่านี้ ประกอบด้วย สำนักงานศาลาว่าการกรุงเทพมหานครจำนวน 2 คน บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ทีเอสโก้จำนวน 1 คน ธนาคารไทยพาณิชย์จำนวน 1 คน ธนาคารซีไอเอ็มบีจำนวน 3 คน บมจ. BEC Tero จำนวน 2 คน บมจ. AsiaPacific Petro Chemical จำนวน 1 คน สายการบิน ThaiLion Air จำนวน 5 คน บมจ.โรงแรมเซ็นทารา พลาซ่าจำนวน 4คน บมจ.ปูนซิเมนต์ไทย จำนวน 1 คน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรจำนวน 3 คน ฝ่ายงานที่นิสิตไปฝึกงานในองค์กรต่างๆ ได้แก่ ฝ่ายสนับสนุนการขาย ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ฝ่าย IT และ โสตทัศนูปกรณ์ ฝ่ายวางแผนและนโยบาย ฝ่ายอำนวยความสะดวก ฝ่ายสำนักงานสาขาในภูมิภาค ฝ่ายบัตรเครดิต บัตรเดบิต และบัตรเอทีเอ็ม ฝ่ายการบิน ฝ่ายการผลิต ฝ่ายจัดซื้อ ฝ่ายบัญชี ฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ เป็นต้น

การวิจัยในครั้งนี้ได้ข้อค้นพบคุณลักษณะและพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความมุ่งมั่นในการทำงานของนิสิตใน 4 พฤติกรรม ประกอบด้วย 1) พฤติกรรมที่แสดงออกด้านความตั้งใจและความรับผิดชอบต่อการทำงาน 2) พฤติกรรมที่แสดงออกด้านความเพียรพยายามและความอดทนในการทำงาน 3) พฤติกรรมที่

แสดงออกด้านการทุ่มเทและไม่ย่อท้อต่อปัญหาอุปสรรคในการทำงาน และ 4) พฤติกรรมการแสดงออกด้านการเห็นคุณค่าในการพัฒนาและปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ จากการสะท้อนการเรียนรู้จากประสบการณ์ของการฝึกงานของนิสิตสาขาวิชาธุรกิจและคอมพิวเตอร์ศึกษา ดังนี้

ความตั้งใจและความรับผิดชอบต่อการทำงาน

การฝึกงานของนิสิตทำให้นิสิตตระหนักและเห็นคุณค่าของพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบและความตั้งใจในการทำงาน โดยมีการสะท้อนการเรียนรู้จากการฝึกงาน ได้แก่

“ทำงานด้วยความตั้งใจ ผลดีก็จะเกิดกับตัวเราเองคือ พี่ที่ทำงานก็จะไวใจเรา จะให้เราทำงานอื่นๆที่มากขึ้นและเป็นการสร้างความประทับใจให้กับพี่ที่ทำงานและเพื่อนร่วมงาน จดจำเราได้ดี”

“เราต้องให้ใจและเต็มที่กับงาน ไม่ว่าจะงานนั้นจะยากหรือง่ายขนาดไหน แต่เมื่อพี่ที่ทำงานได้มอบหมายงานให้เราแล้ว เราต้องไม่เกียจงานและทำงานนั้นให้ดีที่สุด”

“เราต้องรักในงานที่ทำ แล้วเราก็จะมีความสุขกับการทำงาน ทุกคนจะคอยช่วยเหลือเกื้อกูลเราในการทำงาน ทำให้เรามีความสุขกับการทำงาน และมีความอบอุ่นกับมิตรภาพที่ได้รับแบบพี่ ๆ น้อง ๆ มากกว่าแบบนายจ้างกับลูกน้อง”

“ฝึกเกี่ยวกับความรับผิดชอบ รับผิดชอบตนเอง (ต้องมาทำงานให้ทัน ห้ามตื่นสาย) รับผิดชอบงาน (ทำงานให้เสร็จตามที่ได้รับมอบหมาย)”

“รับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย บางครั้งต้องมีการทำงานล่วงเวลา นอกเวลาทำงาน หรือหลังเวลางาน รวมถึงทำงานในวันหยุดเสาร์และอาทิตย์”

“การตรงต่อเวลาไม่เข้าทำงานสาย ปฏิบัติตามกฎระเบียบ รักษาวินัยในการทำงานเป็นอย่างดี”

“ได้ความรู้และประสบการณ์จากการทำงาน ทำให้มีความรับผิดชอบมากขึ้น มีความคิดเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น”

ความเพียรพยายามและความอดทนในการทำงาน

นิสิตฝึกงานใช้ความเพียรพยายาม และความมุ่งมั่นความมานะบากบั่นและความอดทนต่อการทำงานให้การงานนั้นประสบความสำเร็จ และบรรลุวัตถุประสงค์การทำงานให้ทำงานอย่างมีความสุข และบรรลุเป้าหมายของการทำงาน ได้แก่

“ความจริงจังในการทำงาน”

“ทำงานด้วยความอดทนภายใต้ความกดดันในเรื่องของระยะเวลาที่จำกัด สภาพอากาศที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการทำงาน การแก้ไขปัญหาต่างๆมีอยู่ตลอดเวลา”

“อดทนและขยันมาณะต่อการทำงานที่ได้รับมอบหมายและงานที่เข้ามาหลาย ๆ งานพร้อมๆกัน”

“ฝึกตนเองเกี่ยวกับความอดทน การปรับตัวต่างๆ เนื่องจากการมาฝึกงานทำให้ได้เจอบุคคลต่างๆ ที่เราไม่คุ้นเคย สถานที่ไม่คุ้นเคย รวมถึงรับมือกับความกดดันต่างๆ”

“หากไม่พอใจต้องเก็บอารมณ์ให้ได้ อดทนและรับฟังผลการวิพากษ์วิจารณ์ผลงานแบบตรงไปตรงมา”

“การทำงานต้องรอบคอบ เพราะจะได้ไม่ต้องเสียเวลากลับมาแก้ไข และพยายามจดจำวิธีการทำงานต่าง ๆ ให้ได้เร็ว อาจใช้วิธีการจดบันทึกลงสมุดจด เพื่อไม่ต้องถามหัวหน้างานที่มอบหมายงานซ้ำแล้วซ้ำอีก”

“ถ้าเราไม่สามารถควบคุมอารมณ์ตัวเองได้ ก็จะทำให้งานเสีย ภาพลักษณ์ของบริษัทเสีย”

ความทุ่มเทและไม่ย่อท้อต่อปัญหาอุปสรรคในการทำงาน

นิสิตฝึกงานใช้ความทุ่มเทต่อการทำงาน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาอุปสรรคต่างๆที่นิสิตต้องเผชิญ และค้นพบวิธีการแก้ไขปัญหาที่ประสบได้อย่างเหมาะสม ได้แก่

“จัดสรรเวลาว่าควรทำอะไรก่อนหลัง ทำงานอย่างเป็นระบบ มีระเบียบ ด้วยความรวดเร็ว”

“ไม่เกียจงาน จำเป็นต้องทำงานทุกอย่างเพื่อให้เราเรียนรู้ในกระบวนการทำงานในแต่ละขั้นตอน และเรียนรู้ที่จะแก้ไขปัญหาต่าง ๆ”

“การทำงานที่แข่งขันกับเวลา เราต้องรีบทำให้เสร็จ บางครั้งเกิดความเครียด ความกดดันได้ รวมถึงการทำงานต้องตรวจสอบความถูกต้องให้เรียบร้อย โดยเฉพาะงานที่เกี่ยวข้องกับตัวเลข จึงต้องดูและตรวจสอบอย่างละเอียด”

“การนำความรู้ที่ได้เรียนมาประยุกต์ใช้และแก้ไขปัญหาในการทำงาน เมื่อเกิดปัญหาขึ้น ได้เรียนรู้ระบบการทำงานขององค์กร”

การเห็นคุณค่า พัฒนาและปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ

นิสิตมองเห็นคุณค่าในตนเอง พร้อมจะพัฒนาและปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ ได้แก่

“การทำงานได้อย่างมีความสุขเราต้องปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมองค์กร ได้แก่ เวลาการเข้าทำงาน เวลา

เลิกงาน การแต่งกาย ทำให้ฝึกความมีระเบียบวินัย อยู่ในกฎเกณฑ์ขององค์กร และปรับตัวกับเพื่อนร่วมงานและงานที่ได้รับมอบหมาย และมีความสุขกับงานที่ได้รับมอบหมายให้ทำ”

“ได้เรียนรู้การปรับตัวในการทำงานในองค์กร หรือวัฒนธรรมขององค์กร และการเตรียมตัวให้พร้อมอยู่เสมอในการทำงาน ได้รับมอบหมายให้ทำงานไหนต้องสามารถทำได้”

“รู้ว่าในชีวิตจริงแล้วการทำงานบางอย่างไม่ต้องการคนเก่งและพร้อมเสมอ แต่องค์กรต้องการคนที่มีความพร้อมทางใจและยินดีที่จะพัฒนาตนเอง รวมถึงมีความตั้งใจทำสิ่งนั้นออกมาให้ดีที่สุด”

“เรียนรู้การทำงานแบบมีอาชีพลงมือทำงานจริง ได้เห็นแนวคิดและเทคนิคการทำงานของผู้บริหารหลายๆ ท่านทำให้เราสามารถนำมาใช้กับการทำงานในอนาคตหรือการใช้ชีวิตประจำวัน”

“ได้เรียนรู้ในหลายเรื่อง ทั้งความรู้ในการทำงานต่างๆ แม้จะเป็นสิ่งที่เคยรู้มาแล้วแต่ก็ยังได้รับความรู้ใหม่ๆ หรือเทคนิคต่างๆ และยังสามารถพัฒนาตนเองในเรื่องต่างๆ ให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น”

“ปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์และสภาพแวดล้อมใหม่ ๆ การนอนน้อย สุภาพอ่อนโยนการพูดจากับผู้ใหญ่ การปฏิบัติตนที่ดี ทำให้เป็นที่รักของทุกคนในองค์กร”

“เรียนรู้การอยู่ในองค์กรสร้างความรู้จักกับผู้อื่น ยิ้มแย้ม พูดจาด้วยมิตร เพื่อการทำงานที่ดี ทำให้เป็นคนยิ้มแย้มแจ่มใส ปรับตัวให้เหมาะสมกับคนในองค์กร”

“ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริง รู้วิธีการปรับตัวกับการทำงานเข้ากับสังคมใหม่ๆ”

“ได้เรียนรู้กับการเข้าพบผู้ใหญ่ การรักษาสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นๆ โดยเฉพาะการจดจำบุคคลต่างๆ ได้เป็นสิ่งสำคัญ เพราะเท่ากับเราให้ความใส่ใจในแต่ละบุคคล”

“ทำงานเป็นทีม ถ้อยทีถ้อยอาศัยซึ่งกันและกัน ทำงานประสานกันและเรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น”

“การฝึกงานสามารถนำความรู้ที่มีและที่ได้จากการเรียนในมหาวิทยาลัยไปประยุกต์ใช้กับการทำงาน นอกจากนั้นการฝึกงานช่วยให้ได้รับความรู้ใหม่ๆ เพิ่มเติมมากขึ้น และสามารถนำความรู้ใหม่ๆ นำกลับมาประยุกต์ใช้ในการเตรียมตัวเป็นครูต่อไปในอนาคต”

ข้อวิจารณ์ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานของนิสิตในรายวิชาฝึกงานของสาขาวิชาธุรกิจและคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยนำมาวิจารณ์ผลการวิจัย ดังนี้

1. พฤติกรรมและการแสดงออกของนิสิตที่มีความตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การทำงาน

ได้แก่ ให้อใจและเต็มที่จะกับการทำงาน รักและมีความสุขกับงานที่ทำ ตั้งใจทำงานให้ประสบความสำเร็จ เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย รวมถึงการรับผิดชอบต่อตนเอง ควบคุมตนเองให้มีวินัยในการทำงาน เพื่อให้ทำงานสำเร็จลุล่วง ทำงานส่งตรงตามเวลาที่กำหนด และตรงตามเวลาที่นัดหมายไว้ รักษาวินัยในการทำงานเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ Jim Rohn กล่าวว่า “Discipline is the bridge between goals and accomplishment.” การมีวินัยคือสะพานเชื่อมระหว่างเป้าหมายของการทำงานกับความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายของการทำงาน Dhammaruk (2016) นอกจากนี้ประเด็นที่น่าสนใจคือ ท่านอาจารย์มหาวิชชัย (ว. วชิรเมธี) Wachirameete (2012) ได้เขียนหนังสือในปี พ.ศ. 2555 โดยนำเสนอสาระสำคัญของหนังสือเล่มนี้ว่า การสร้างสรรควิธีการทำงานให้มีความสุข ด้วยการสร้างสมดุลงานและสมดุลชีวิต รวมถึงการสร้างศิลปะในการทำงานอย่างมีความสุข คือ “ทำงานที่ใจรัก ทำงานต้องทำให้ดี ต้องประณีตหมายถึงเอาใจใส่ในงานที่ทำ จะให้ได้งานชิ้นเอกทุกเรื่องไป ทำงานทุกชิ้นให้เต็มที่ให้ดีที่สุดถ้าเราทำดีที่สุดแล้ว ผลงานที่เราทำจะประกาศศักยภาพของเราไปตลอดชีวิตสอดคล้องกับ Intarawirut (2010) ได้กล่าวว่า “บ่อยครั้งงานที่เราทำ ส่งบททดสอบมาให้เราเขาอยากจะทำว่าเรามีความตั้งใจตั้งมั่นมากพอ มีค่าพอที่จะประสบความสำเร็จหลังจากนี้ไหม หากผ่านไปไม่ได้ไม่ใช่แค่ฝีมือที่มือที่จะพัฒนาขึ้น แต่ยังหมายถึงความภาคภูมิใจที่จะเกิดหลังผ่านพ้นความยากลำบาก คนที่พิสูจน์ค่าของตนเองว่ามีเพียงพอจะผ่านอุปสรรคไปได้จะได้รับรางวัลบางสิ่งบางอย่างที่มากกว่าเงิน ซึ่งแตกต่างกันมาก คนเหล่านั้นคือผู้ที่มีพลังที่จะเปลี่ยนแปลง”

ในทางตรงข้าม Horan (2008) ได้นำเสนอเกี่ยวกับแนวคิดของ Napoleon Hill ผู้เป็นนักเขียนและนักสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรทั้งหลาย ไว้ว่า คนทำงานที่ประสบความสำเร็จล้มเหลวนั้นมักมีที่มาจากขาดคุณลักษณะที่สำคัญในหลาย ๆ เรื่อง อาทิ ขาดความรับผิดชอบต่อหน้าที่ตนเอง ขาดวินัยในการทำงาน

ขาดความวิริยะอุตสาหะ ขาดความอดทน ขาดความกระตือรือร้น ขาดความทะเยอทะยาน ขาดเป้าหมายในการทำงานและในชีวิต มีบุคลิกภาพในทางลบ ไม่ซื่อสัตย์ เลือกออาชีพผิด หรือเลือกเพื่อนร่วมงานไม่ดี เป็นต้น

นอกจากนั้น Babauta (2009) ได้เขียนหนังสือเรื่อง The Power of Less ได้เสนอเกี่ยวกับองค์ประกอบหลักของการทำงานให้มีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. ผู้ทำงานควรมีความพยายามและจดจ่อกับเป้าหมายในการทำงาน หากประสบปัญหาใด ๆ ต้องฝ่าฟันกับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ไปได้
2. ผู้ทำงานควรมีความสุขกับงานที่ทำตรงหน้า จะช่วยให้สมองปลอดโปร่ง โล่งสบาย ควรสนใจและมุ่งตรงเนื้อหาของงานที่อยู่ตรงหน้า
3. ผู้ทำงานควรมุ่งที่การทำงานในปัจจุบัน มากกว่างานที่ผ่านมาในอดีตหรืองานในอนาคตที่ยังมาไม่ถึงและไม่สามารถคาดการณ์ได้
4. ผู้ทำงานควรมุ่งการทำงานด้วยความคิดเชิงบวก การคิดแบบบวกจะช่วยให้ผู้ทำงานรู้สึกดีกับสิ่งที่กำลังทำ และจะมีความมุ่งมั่น ตั้งใจให้ทำงานนั้นออกมาด้วยความสำเร็จ มุ่งสู่ผลงานที่เป็นเลิศ

Kelley (1988) เป็นนักวิชาการคนแรก ๆ ของประเทศสหรัฐอเมริกาที่ทำการศึกษาดัง

คุณลักษณะของผู้ตามในองค์กร โดยเขียนเป็นบทความเรื่อง In Praise of Followers ที่ตีพิมพ์ใน Harvard Business Review ในปี ค.ศ. 1988 โดยอธิบายว่า การทำงานให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อองค์กรนั้น แม้เป็นผู้ตาม (ไม่ได้เป็นหัวหน้างาน) โดยผู้ตาม (ผู้ปฏิบัติงาน) นั้นจะต้องทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มกำลังด้วยพลังและความกระตือรือร้นที่เปี่ยมล้น โดยจะเป็นการสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้กับตนเองได้ดี นอกจากนี้จะทำให้ผู้นั้นได้รับการยกย่องชมเชยจากเพื่อนร่วมงานและหัวหน้างานด้วยว่าเป็นการทำงานเพื่อส่วนรวมหรือเพื่อประโยชน์สูงสุดขององค์กรเป็นสำคัญ

2. พฤติกรรมและการแสดงออกของนิสิตที่มีความเพียรพยายามและความอดทนต่อการทำงาน ได้แก่

ขยันหมั่นเพียร และเพียรพยายามในการทำงาน มั่นคงและไม่หวั่นไหวต่อการปฏิบัติหน้าที่แม้มีงานหลาย ๆ อย่างเข้ามาพร้อม ๆ กัน ทำงานภายใต้สภาวะและความกดดันต่าง ๆ ได้ดี มีความละเอียดรอบคอบ จดจำวิธีการทำงานต่าง ๆ ให้ถูกต้องรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ เป็นต้น

ซึ่งสอดคล้องกับกระแสพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ดังนี้

King Rama IX (2008) ได้ทรงประทานกระแสพระบรมราโชวาทพระราชทานแก่นักเรียน นักศึกษา ครูและอาจารย์ในโอกาสเข้าเฝ้าฯ ณ อาคารใหม่สวนอัมพร วันเสาร์ที่ 27 ตุลาคม 2516 “...ความเพียรนี้หมายความว่า ไม่ใช่ความเพียรในการทำงานเท่านั้นเอง หมายถึงความเพียรที่จะข่มใจตนเองด้วยความกล้าหาญที่จะข่มใจตนเองให้อดทน ไม่ใช่อดทนแล้วก็เหมือนว่าใครทำก็ทำไปเราทนเอาไว้ เท่ากับคนอื่นเขาเอาเปรียบเรา ไม่ใช่อดทนที่จะยังไม่เห็นผล อดทนที่จะทราบว่าจะได้ที่เราต้องใช้เวลามาก ถ้าเราอดทนหรือต้องพูดตามธรรมดาว่า “เหนียว” ไว้ อดทนในความดี ทำให้ดีเหนียวไว้ในความดีแล้ว ภายภาคหน้าได้ผลแน่”

King Rama IX (2008) ได้ทรงประทานพระบรมราโชวาทพระราชทานแก่คณะครูฝึกตำรวจตระเวนชายแดน ณ ศาลาเรียง พระราชวังไกลกังวล วันพุธที่ 21 พฤษภาคม 2518

“...ความเพียรนั้นคือไม่ท้อถอยในการฝึกตนเอง ไม่ท้อถอยในการมีความเพียร เผยแผ่ความรู้ ไม่ท้อถอยในการช่วยผู้อื่น วินัยก็คือระเบียบที่มีอยู่ในใจของตนเอง เพื่อจะเลือกเฟ้นวิชาการมาใช้ในที่ ๆ เหมาะสม ที่ถูกต้องและวินัยคือควบคุมตัวเองให้อยู่ในร่องในรอย ไม่ทำให้เกิดความเสียหายต่อตนเอง”

King Rama IX (2008) ได้ทรงประทานพระราชดำริในโอกาสที่พระครูวิบูลสารธรรมเจ้าอาวาสวัดคลอง 18 และคณะเฝ้าฯ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน ในวันศุกร์ที่ 20 มิถุนายน 2518 “...คำที่ชอบมากในพุทธศาสนา คือ “วิริยะ” วิริยะนี้ออกมาในรูปภาษาพูดธรรมดา ก็หมายถึง ความอุตสาหะ เพราะเขาใช้คำว่าวิริยะอุตสาหะ คนนั้นมีความวิริยะมาก หมายความว่า มีความอุตสาหะมาก มีความขยัน มีความอดทนมาก แต่วิริยะกลายมาเป็นคนที่มีความวิริยะ เป็นคนที่กล้า อย่างเช่นคำว่าวีรบุรุษ วีรชน คนมีใจกล้า ก็วิริยะความเพียรนี้ ความอุตสาหะหรือความกล้าก็เป็นคำที่สำคัญ ต้องกล้าที่เผชิญกับตนเอง เมื่อกำลังเผชิญกับตนเอง ก็กล้าที่จะลบล้างความขี้เกียจ เกียจคร้านในตนเอง หันมามีความพยายามและความอุตสาหะ ก็ได้เป็นวิริยะอุตสาหะ วิริยะในทางที่กล้า ที่จะค้ำตนเอง ก็เป็นคนที่มีเหตุผล เป็นคนที่ละอคติต่าง ๆ ก็หมายความว่า เป็นคนที่คิดดี ที่ฉลาดวิริยะ และมีความเพียรในทางที่ไม่ยอมแพ้ แม้แต่ความเจ็บปวด ความกลัว จะมากก็ตามก็ทำในสิ่งที่ถูกต้อง ก็เป็นคนกล้า ถึงชอบคำว่าวิริยะ...”

นอกจากนั้น Dhammaruk (2016) ได้ให้คำอธิบายว่า “ความอดทนและความเพียร เป็นเครื่องมือสำคัญในการทำงาน ไม่ว่าจะทำงานที่ชอบอยู่หรือทำงานที่จำทนอยู่เราก็ควรอดทนและต้องทุ่มเทพากเพียรเมื่อถึงเวลาที่สำคัญ... สำหรับคนที่พากเพียรอยู่เสมอ ฝ่าฟันปัญหาอุปสรรคอย่างไม่ย่อท้อ แต่ยังไม่ถึงจุดหมายเสียที ขออย่างละความพยายาม โปรระลึกถึงเรื่อง “พระมหาชนก” พระราชนิพนธ์ของในหลวงรัชกาลที่ ๙ ของเรานี้ที่กล่าวถึง ผู้ไม่ละความเพียรไว้เป็นแบบอย่าง”

Orawongsupatut (2015) ได้ให้มุมมองและแนวคิดที่น่าสนใจเกี่ยวกับความขยันขันแข็ง ไม่ใช่การทำงานอย่างยอมทุกอย่าง แม้แต่การเสียสละความสุขของตนเองและครอบครัว แต่บุคคลที่มีความขยันอย่างถูกต้องต้องเรียนรู้ที่จะสร้างความสมดุลของชีวิตการทำงานและหาโอกาสให้รางวัลกับตนเอง (Work-Life Balance) และจงเป็นคนขยัน ขวนขวายหาความรู้และประสบการณ์ใหม่ ๆ มากกว่าการทำงานตาม Job Description เท่านั้น เพื่อเพิ่มคุณค่าให้กับการทำงาน คือทำงานแบบ Work Hard and Work Smart ด้วยอาจสร้างคุณค่าเพิ่มกับงานด้วยการปรับลดขั้นตอนการทำงานบางอย่างซึ่งทำให้การทำงานรวดเร็วยิ่งขึ้น หรือเขียนกระบวนการทำงานที่เกี่ยวข้องให้เข้าใจในกระบวนการทำงานที่เป็นมาตรฐาน เป็นต้น

3. พฤติกรรมและการแสดงออกของนิสิตที่มีความทุ่มเทและไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคต่อการทำงาน ได้แก่

ทุ่มเทกำลังกายและกำลังใจ อดทนไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน ไม่เกียจงาน กล้าเผชิญปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน เรียนรู้บทเรียนจากปัญหาและอุปสรรคเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาขึ้นมาอีก เป็นต้น

Jack Ma – ได้กล่าวว่า “Nobody can guarantee that you will succeed. Of course, nobody can guarantee that you’ll fail. But once in your life, try something, work hard at something. Try to change, nothing bad can happen.” ไม่มีใครรับประกันได้หรือกว่า คุณจะประสบความสำเร็จ และแน่นอนว่า ไม่มีใครรับประกันได้เช่นกันว่าคุณจะล้มเหลว เพราะฉะนั้นสักครั้งหนึ่งในชีวิต ลองทำอะไรสักอย่างดู ทุ่มเทกับมันอย่างสุดชีวิต พยายามที่จะสร้างความเปลี่ยนแปลง คงไม่มีอะไรเลวร้ายเกินกว่าจะรับมือ (Ministry of Education, 2015)

Mark Twain – ได้กล่าวว่า “Twenty Years from now you will be more disappointed by the things that you didn’t do than by the ones you did do.” อีก

20 ปีจากนี้ไป คุณจะเสียใจกับสิ่งที่คุณไม่ได้ทำ มากกว่าสิ่งที่คุณได้ลงมือทำ (Ministry of Education, 2015)

Dhammaruk (2016) ได้สรุปว่า ในการทำงานเราต้องเรียนรู้จากปัญหาที่ประสบหรือที่กำลังเผชิญอยู่ ควรเรียนรู้และหาวิธีเอาชนะปัญหา และป้องกันไม่ให้เกิดซ้ำแล้วซ้ำอีกในอนาคตที่จะก่อปัญหาในการทำงานต่อไปเรื่อยๆ

Intarawirut (2010) ได้เสนอว่า อุปสรรคเป็นบททดสอบของทุกชีวิตเพื่อพิสูจน์คุณค่าของตนเอง ลองเปลี่ยนความคิดในการใช้มองอุปสรรค แทนที่จะมองเป็นปัญหา เราอาจจะมองเป็นโอกาส นั่นคือ เมื่อมีปัญหาสิ่งๆ ที่ทุก คนมีเหมือนกัน คือ โอกาส โอกาสที่จะมองว่าปัญหานั้นมีเส้นทางที่สดใส สิ่งที่จะได้รับ หลังจากวันที่อุปสรรคผ่านพ้น คือ ความสุข ความภาคภูมิใจ หลังจากได้ใช้ความพยายามที่เต็มที่แล้ว

พระบรมราชาบาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ในหนังสือเรื่อง มงคลชีวิตจากทศพิธราชธรรม (Ministry of Education, 2015) กล่าวว่า “วันนี้เราทำยังไม่ได้ผล อย่าไปท้อ บอกว่าวันนี้เราทำแล้วก็ไม่ได้ผล พรุ่งนี้เราจะต้องทำอีก วันนี้เราทำ พรุ่งนี้เราก็ทำ อาทิตย์หน้าเราก็ทำ เดือนหน้าเราก็ทำ ผลอาจได้ปีหน้า หรืออีกสองปีสามปีข้างหน้าก็เป็นได้”

Becker and Beatty (2009) ได้อธิบายในหนังสือเรื่อง the Differentiated Workforce ได้สรุปถึงคุณลักษณะสำคัญของพนักงานที่เป็นดาวเด่นในองค์กร ได้แก่ มีทักษะผู้นำ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีพลังในการทำงาน ทำงานได้ยาวนาน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาอุปสรรค มี Passion ในการทำงาน ให้ความร่วมมือในการทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมาย ผลงานสูงกว่ามาตรฐาน มีคุณธรรมและจริยธรรมในอาชีพ มีทักษะในการสื่อสารที่ดี เป็นต้น

Daniel Coleman (1998) ได้เขียนหนังสือเรื่อง “Working with Emotional Intelligence” ซึ่งได้สะท้อนเกี่ยวกับ เหตุผลที่คนส่วนใหญ่ ร้อยละ 80 ของคนลดน้ำหนักได้แล้วและกลับมาอ้วนอีกครั้งก็เพราะเค้ากลับมายอมแพ้ต่อสไตลการใช้ชีวิตแบบเดิม ๆ เปรียบได้กับการที่เราได้ทำอะไรได้ประสบผลสำเร็จในช่วงระยะเวลาหนึ่งแล้วไม่ดำรงรักษาให้เกิดผลในระยะยาวก็อาจกลายเป็นอุปสรรคของความสำเร็จได้ ซึ่งการขาดความมุ่งมั่นทุ่มเทในการทำงาน จะทำให้ไม่มีวันได้ในสิ่งที่คาดหวัง จึงเป็นความยากที่จะเปลี่ยนแปลงชีวิตการทำงานให้ดีขึ้น

Brian Tracy (2011) ได้ให้แง่คิดและมุมมองเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน คนทำงานต้องมี

ความตั้งใจที่แน่วแน่หาวิธีแก้ไขปัญหาและมุ่งสู่เป้าหมาย การทำงานมากกว่าจะบ่นและเบื่อกับปัญหาอุปสรรคที่พบเจอ โดยต้องคิดวิเคราะห์ให้มากกว่าสาเหตุของปัญหาที่นำมาสู่ความรู้สึกท้อถอยกับการทำงานนั้นเกิดจากอะไร มีเหตุจูงใจใดให้เป็นเช่นนั้น พร้อมหมั่นฝึกฝีมือและเพิ่มศักยภาพให้แก่ตนเอง อาจจะต้องทดลองเปลี่ยนกลยุทธ์ และเทคนิคการทำงานบางอย่างเพื่อรับมือกับปัญหาหรือสถานการณ์ยุ่งยาก พร้อมทั้งจะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการขององค์กร วิธีการคือ ควรทำงานยากทำงานง่ายสลับกันไป เป็นการค่อยๆ เปลี่ยนการทำงานที่ยากสลับหมุนเวียนกันไปช่วยให้ไม่รู้สึกท้อถอยในการทำงาน จนเลิกทำงานกลางคัน

Na Songklar (2009) ได้เสนอว่า ปัญหาในการทำงานเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ทุกคนต้องประสบ แต่สิ่งหนึ่งที่พึงระลึกไว้เสมอคือ การมีทัศนคติบวกต่ออุปสรรคและปัญหาทั้งปวง มั่นใจว่าตนทำได้เอาชนะและสามารถผ่านมันได้ ให้คิดเสมอว่าไม่มีปัญหาใดที่ไม่สามารถผ่านมันไปได้ แต่ทุกปัญหาย่อมมีทางออกเสมอ แต่ให้มองว่าปัญหาคือความท้าทาย มันคือเครื่องมือฝึกฝนขัดเกลาคนให้แข็งแกร่งขึ้น อาจเพิ่มแรงจูงใจพนักงานโดยการชี้ชวนให้พนักงานมองเห็นความสำเร็จในภายภาคหน้า หากสามารถฝ่าฟันปัญหานั้น ๆ ได้

4. พฤติกรรมและการแสดงออกของนิสิตที่มีกรมองเห็นคุณค่าและพัฒนาปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ

ได้แก่ รู้จักชื่นชมตนเองด้วยความภาคภูมิใจ รู้จักปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเอง มองเห็นคุณค่าในตนเองและพร้อมจะพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เป็นต้น สอดคล้องกับแนวคิดของตัวอย่างบุคคลต่างๆ ดังนี้

Dhammaruk (2016) กล่าวและสรุปสาระสำคัญได้ว่า การรู้จักประมาณตนในการทำงานหมายความว่า ให้ตระหนักถึงความสามารถของตนเอง ควรเพิ่มพูนทักษะความรู้ และสติปัญญาให้มากที่สุดเพื่อสร้างความสำเร็จให้เกิดขึ้น หากต้องการความสำเร็จสิ่งแรกคือ พัฒนาตนเองให้เต็มที่ เพิ่มศักยภาพตนเองให้เต็มพิกัด และทำงานด้วยความตั้งใจ เราควรใช้วิธีการไต่ระดับความสำเร็จ ถึงแม้ในขณะนี้เราอาจทำงานได้แค่ระดับหนึ่ง แต่หากเราทำงานที่ดีกว่า มีระดับสูงกว่า เราก็ต้องพัฒนาศักยภาพตนเองให้มีทักษะเพียงพอสำหรับงานที่สูงขึ้น

Dhammaruk (2016) สรุปว่า ในแง่การทำงาน เราสามารถเรียนรู้และทำงานได้ดีกว่าเดิม โดยต้องเพิ่มพูนความรู้และหมั่นหาประสบการณ์เพิ่มเติม หากเรามีประสบการณ์ในการทำงานที่หลากหลาย เราจะยิ่งเก่งและ

ทำงานได้รวดเร็ว ทำงานดีขึ้น และมีความละเอียดรอบคอบ อีกทั้งมีพลังในการสร้างสรรค์ สร้างความก้าวหน้าให้แก่ตนเอง ยิ่งเราครองตนให้ก้าวหน้ามากเท่าไรปรับเปลี่ยนตนเองให้เรียนรู้ไปตามสิ่งต่าง ๆ มากเท่าไร เราก็สามารถใช้ชีวิตสอดคล้องความเป็นไปของโลกได้อย่างมีความสุข

Orawongsupatut (2015) ได้ให้ข้อคิดที่น่าสนใจว่า สิ่งที่น่ายั้งต้องการจากผู้ปฏิบัติงาน หรือลูกจ้างในองค์กร คือ การที่ผู้ทำงานหมั่นเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ คิดสร้างสรรค์และพัฒนาตนเอง เพื่อก้าวไปสู่ความเชี่ยวชาญในหน้าที่การงาน ซึ่งการฝึกฝนและพัฒนาตนเองอาจเกิดหลากหลายวิธีการ อาทิ 1) การเรียนรู้จากการลงมือทำจริง หรือที่เรียกว่า Learning by Doing การเรียนรู้นี้เป็นการส่งเสริมประสบการณ์โดยตรงที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน 2) การหาโอกาสพัฒนาตนเองจากการฝึกอบรม (Getting train in course) การหาโอกาสให้แก่ตนเองด้วยการแสวงหาโอกาส และเปลี่ยนพรสวรรค์ให้เป็นพรแสวงในการพัฒนาสติปัญญาของตนเอง ถือเป็น การฝ่าฝืนความก้าวหน้าในการพัฒนาตนเองและพัฒนาการทำงานสุดท้ายการรู้จักพัฒนาตนเองด้วยการลงทุนเข้ารับการอบรมหรือในรูปแบบต่างๆ ทั้งองค์กรและพนักงานจะได้รับประโยชน์ร่วมกัน และพนักงานก็มีแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

Orawongsupatut (2015) ได้เสนอแนวทางในการพัฒนาตนเองที่น่าสนใจว่า หากต้องการมีชีวิตที่ดีขึ้น ไม่ว่าจะ เป็นเรื่องงานหรือเรื่องส่วนตัว ทางเดียวที่จะตอบโจทย์ได้คือ ต้องพัฒนาตนเองอย่างมุ่งมั่น ให้ก้าวเดินไปในจุดนั้นให้ได้ ซึ่งการพัฒนาตนเองของบุคลากรในองค์กร เป็นแนวทางที่มุ่งให้พนักงานเกิดแรงจูงใจในชีวิตการทำงานที่เริ่มต้นจากการค้นหาตัวเองให้พบ วิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง หาเป้าหมายของชีวิตการทำงานที่สอดคล้องตรงกัน รวมถึงการกำหนดแนวทางไปสู่เป้าหมาย โดยรอบการพัฒนาตนเองควรมุ่งใน 3 เรื่อง ประกอบด้วย 1) เก่งตน ชอบศึกษาหาความรู้อยู่ตลอดเวลา มีบุคลิกภาพและการแสดงออกที่เหมาะสม มั่นใจในตนเอง มีความจริงจังความน่าเชื่อถือ ซื่อสัตย์ สุจริต คิดดี พูดดี และทำดี เพื่อประโยชน์ต่อตนเองและคนรอบข้าง 2) เก่งคน เป็นที่รักใคร่ของบุคคลที่เกี่ยวข้อง รู้จักหลักจิตวิทยาในการปกครองลูกน้อง การทำงานกับเพื่อนร่วมงานและรับมือกับหัวหน้างาน เป็นคนน่ารักเปี่ยมไปด้วยมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน 3) เก่งงาน มีความสุขและความรักในการทำงานขยันขันแข็งมีความมุ่งมั่นอดทน ไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรคและรู้ถึงมาตรฐานของอาชีพของตนเอง

ข้อเสนอแนะที่ได้จากข้อค้นพบการวิจัย

จากผลการวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับผลการฝึกประสบการณ์ในการทำงานเพื่อเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงานของนิสิตในรายวิชาฝึกงาน และเสนอแนะแนวทางการสร้างพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานให้แก่ นิสิต นั้น ทางผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

นิสิตควรนำ“หลักอิทธิบาท 4 ตามคำสอนขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า” ที่อธิบายเกี่ยวกับหนทางแห่งความสำเร็จหรือคุณธรรมที่นำมาสู่ความสำเร็จ ที่อธิบายถึงกระบวนการที่แสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงการทำงานกับการเรียนรู้ในแนวทางการดำรงตนเอง และการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข โดยนำมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนเพื่อสร้างความมุ่งมั่นในการทำงาน และนำมาสู่การทำงานให้มีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จคือ 1) **ฉันทะ** - “มีใจรัก” นิสิตพอใจเต็มใจ ใส่ใจ และตั้งใจในการเรียนอย่างใส่ใจ เมื่อนิสิตมีใจรักในงานที่ทำ นิสิตก็จะจดจ่ออยู่กับงาน ตั้งใจทำงานอย่างจริงจัง คนที่ทำงานด้วยฉันทะจะมีจิตใจที่เป็นสุข มีสมาธิ มีความตั้งใจจริงจัง และทำเต็มถึงงานสำเร็จ 2) **วิริยะ** - “พากเพียร” นิสิตพากเพียรพยายาม ขยันหมั่นกระทำในสิ่งต่างๆด้วยความเข้มแข็งอดทน ไม่ท้อถอย บากบั่นในการทำงานด้วยความอดทนไม่ท้อถอย 3) **จิตตะ** - “เอาใจใส่ในสิ่งที่ทำ” นิสิตเอาใจใส่ในสิ่งที่ทำ ทำสิ่งนั้นด้วยความคิด และมีสติไม่ปล่อยจิตใจให้ฟุ้งซ่านเลือนลอย และทำงานอย่างอุทิศตัว อุทิศใจเต็มกำลังและสุดความสามารถ 4) **วิมังสา** - “ไตร่ตรองใคร่ครวญด้วยเหตุผล” นิสิตไตร่ตรองทบทวน ติดตามประเมินการใช้ปัญญาอย่างใคร่ครวญโดยหาเหตุผลอยู่ตลอดเวลา และตรวจสอบในสิ่งที่ทำ รู้จักทดลองวางแผน คิดค้นวิธีแก้ไขปรับปรุง เพื่อจัดการและดำเนินงาน ให้ได้ผลดียิ่ง ๆ ขึ้นไป(Dhammaruk, 2016; Rumpagaporn, 2015) ดังนั้นผู้วิจัยขอเสนอตัวอย่างแนวปฏิบัติที่ดีในการปฏิบัติตนในการทำงานให้ประสบความสำเร็จดังนี้

- นิสิตควรมีเจตคติที่ดีต่องานต่อการทำงาน ต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการทำงานและต่อจริยธรรม คุณธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพในสายงานที่ตนเองรับผิดชอบ

- นิสิตควรปรับปรุงเทคนิควิธีในการทำงาน ทบทวน เรียนรู้ นำประสบการณ์และบทเรียนจากการทำงานมาติดตาม ตรวจสอบและประเมินการทำงานสม่ำเสมอ อาทิ รู้จักวิธีจัดตารางกำหนดการในการทำงาน วางแผนการทำงาน ดำเนินการตามแผนและลงมือปฏิบัติให้เป็นไปตามแผน ตลอดจนทบทวนงานที่ทำ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบประเมินการทำงานให้มีประสิทธิภาพ แสวงหาบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับการทำงานเพื่อสร้างบรรยากาศแห่งความสุข สร้างโมติวิจิตที่ตระหว่างกัน

(ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา และระหว่างเพื่อนร่วมงานด้วยกัน)

- นิสิตควรพัฒนาทักษะในการจับประเด็นในการฟังที่ดี และการจดบันทึกจากการฟังให้ครบถ้วนสมบูรณ์ เพื่อสามารถเขียนบันทึก สรุปสาระสำคัญและนำเสนอรายงานการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน อาทิ รายงานการประชุมได้อย่างถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์

- นิสิตควรพัฒนาทักษะในการติดต่อสื่อสาร กล่าวพูดกล้าแสดงออก มีความมั่นใจในตนเอง มีบุคลิกภาพที่น่าเชื่อถือ มั่นใจในการทำงานทั้งในรูปแบบการเขียนหรือการพูดในที่สาธารณะ เป็นต้น

- นิสิตควรพัฒนาทักษะในการจดจำความรู้เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้อง ชัดเจน และสามารถแสวงหาเพื่อผสมผสานความรู้เดิม ความรู้ใหม่ ๆ ให้มีความเข้าใจที่ลึกซึ้ง ใช้ความรู้กว้างขวางและครอบคลุมในลักษณะของงานที่ตนเองต้องรับผิดชอบ และสามารถนำความรู้ต่าง ๆ ที่เรียนรู้และมีประสบการณ์นำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนในการทำงานให้มีความสุขและสนุกกับการทำงาน

References

- Babauta, L. (2009). *The Power of Less: The 6 Essential Productivity Principles that will Change your Life*. London: Hay House.
- Becker, B.E., Huslid, M. A., & Beatty, R.W. (2009). *The Differentiated Workforce: Transforming Talent into Strategic Impact*. Boston, MA: Harvard Business University Press.
- Dhammaruk, T. (2016). *Amazing Blessing of Dad*. Bangkok: Sabeangboon. (in Thai)
- Education Service Division, Kasetsart University. (2015). *Manual of Student Advisors of Kasetsart University*. Bangkok: Education Service Division, Kasetsart University, Office of President Office. (in Thai)
- Horan, P.G. (2008). *Success: The Best of Napoleon Hill*. London: Vermillion.
- Intarawirut, R. (2010). *Learning from Dad Footprint, World Change*. Bangkok: Nuttanun. (in Thai)

- Kelley, R.E. (1988). *In Praise of Followers*. Harvard Business School. 66(6) November-December: 142-148.
- King Rama IX. (2008). *Dad Words: The Royal Guidance and His Majesty the King's Remarks about Sufficiency Economy/ The Child of God Dabot Project of Southern Border Provinces*. Bangkok: Bangkok Printing. (in Thai)
- Na Songklar, L. (2009). *Skills of Professional Boss*. Bangkok: Pailin. (in Thai)
- Office of the Education Council. (2017). *Thai Education Status B.E.2558/2559: Needs for Competition and Power Distribution in Thai Education System*. Bangkok: 21 Century.(in Thai)
- Orawongsupatut, C. (2015). *Good Working Technique "Somebody in Organization"*. Bangkok: Phetprakay. (in Thai)
- Rumpagaporn, M. W. (2014). "The Development of Learning Activities based on Contemplative Education Approach to Promote Students' Systematic Analytical Thinking" *Kasetsart Educational Review*, 29(2), 17-31.
- Rumpagaporn, M. W. (2015). *Contemplative Education Concept to Practices*. Bangkok: Prigwan Graphic.
- Ministry of Education. (2015). *Sacred Life from 10 Royal Virtues of King Bhumibol - Adulyadej*. Bangkok: Amarin Printing and Publishing. (in Thai)
- Tracy, B. (2011). *Full engagement!: Inspire, Motivate, and Bring out the Best in Your People*. New York: American Management Association.
- Wachirameetee, W. (2012). *9 Stories for Working Progress*. Nontaburi: Pran. (in Thai)